

SURİYE'NİN SAATLİ BOMBASI: İDLİB İNSANİ BİR TRAJEDİDEN DAHA FAZLASINA NEDEN OLABİLİR

Dr. Can Kasapoğlu | Savunma Analisti, EDAM

SURİYE'NİN SAATLİ BOMBASI: İDLİB İNSANİ BİR TRAJEDİDEN DAHA FAZLASINA NEDEN OLABİLİR

Dr. Can Kasapoğlu | Savunma Analisti, EDAM

► Açık kaynaklı istihbarat verileri, Suriye Arap Silahlı Kuvvetleri'nin İdlib'e yönelik genel taarruz için seçkin birliklerini hareket bölgesine konuşlandırdığını göstermektedir. Bahse konu birlikler (4. Zırhlı Tümen, Kaplan Kuvvetleri, Cumhuriyet Muhafızları, Hava Kuvvetleri İstihbaratı Özel Harekat birliği ve diğerleri), Baas rejiminin kuruluş prensiplerine uygun biçimde şekillendirilmiş ve mezhep esasına göre teşkil edilmiştir. İlgili birliklerden birçoğunun komutanı, sistematik varil bombası kullanımından kimyasal harp faaliyetlerine kadar birçok savaş suçlarından ötürü çeşitli yaptırım listelerinde bulunmaktadır. Kuşkusuz, yukarıda özetlenen askeri yığınak, hem ilgili birliklerin profilleri hem de operasyonel düzeydeki komutanları nedeniyle, Türkiye'nin milli güvenliği için ciddi bir tehdit oluşturmaktadır.

► Baas rejiminin, Suriye'de sınır ötesinde terörle mücadele ve çatışmasızlık izleme görevleri icra etmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri personeline yönelik taciz girişimleri olasıdır. Söz konusu çabalar Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı hareketleri sırasında da müşahade edilmiştir.

► Suriye Arap Silahlı Kuvvetleri, hareketleri esnasında beraberinde çeşitli paramiliter gruplarla hareket etmektedir. Söz konusu paramiliter yapıların, sıkı angajman kuralları ile tıpkı düzenli birlikler gibi kontrol edilmeleri mümkün değildir. Rejim bir provokasyon istemese dahi, bu grupların kontrol dışına çıkarak Türk gözlem noktalarına yönelik tacizlerde bulunması olasıdır. Bu tip gelişmeler, Ankara'yı misillemeye zorlayacaktır. Benzer şekilde, Baas güçlerinin Zeytin Dalı ve Fırat Kalkanı sorumluluk sahalarına yönelmesi, devlet düzeyinde bir çatışmanın fitilini ateşleyebilir.

► İdlib Harekatı'nın halihazırdaki ilk safhaları, Suriye Arap Silahlı Kuvvetleri'nin hedef gözetmeksizin yoğun ateş gücü kullanarak büyük bir yıkıma neden olabileceğini göstermektedir.

► Demografik zorluklardan dolayı, rejim güçleri açısından İdlib'in elde tutulması, düşman olarak tanımladığı unsurlardan temizlenmesinden daha zor bir görevdir. Zira, Suriye

Arap Silahlı Kuvvetleri, çoğunluğu Sünnilerden oluşan, çok yoğun bir nüfusa sahip, sık meskun mahallerden müteşekkil, Türkiye'ye sınır komşusu olan bir bölgede uzun erimli bir ayaklanmalara karşı koyma faaliyeti icra edebilecek insan kaynağından yoksundur. Üstelik, en seçkin birliklerini çok uzun bir süre Başkent Şam'dan yüzlerce kilometre uzakta konuşlandırması da mümkün değildir. Bu nedenle, Baas rejimi İdlib'de kesin sonucu, yüksek ateş gücüne dayanan, baskın niteliği kuvvetli, 'şok ve dehşet' oluşturmayı hedefleyen bir hareket tarzı ile arayacaktır.

► Esad'a bağlı kuvvetlerin, daha önceki birçok hareketlerinde yaptıkları üzere, İdlib'in yerel nüfustan arındırılmasına yönelik bir çaba içinde olması muhtemeldir. Bu hedefe ulaşmak için rejimin önünde iki yol bulunmaktadır. Bunlardan ilki, Rus hava gücüne, sistematik varil bombası kullanımına ve hedef gözetmeksizin ateş gücüne dayanmak ve ayrıca, uygun yerlerde yerel halkı açlığa mahkum edecek bir kuşatma sürdürmektir. Söz konusu stratejiye alternatif olarak, kimyasal harp ajanlarının kullanılması da ihtimal dahilindedir.

► Teknik olarak, kimyasal harp ajanlarının kullanımına karar verilmesi birtakım hassas parametrelere bağlıdır. Örneğin, Suriye Arap Silahlı Kuvvetleri yüksek komuta kademesi, İdlib altyapısının korunması ancak yerel halkın göçe zorlanması yönünde bir tasarrufa gider ise kimyasal harbi tercih edebilir. Bu noktada, hangi kimyasal harp ajanının kullanılacağı önem kazanmaktadır. Ayrıca, Baas rejiminin ve himayesi altında olduğu Rusya Federasyonu'nun, ABD liderliğindeki bir müdahaleden ne ölçüde tehdit algıladığı da kritik bir faktördür.

► Geniş çerçevede tartışılmasa da, Türk toprakları bir kimyasal harp taarruzu sonrası oluşacak kontaminasyondan ciddi biçimde etkilenebilir. İç savaş boyunca, rejime ait birçok mühimmat, örneğin balistik füzeler ve hava savunma füzeleri, Türkiye'ye düşmüştür. Öte yandan, Türkiye'nin hemen yanı başında kimyasal silah kullanımı ve Türk topraklarının kontamine edilmesi çok tehlikeli bir eşiğin aşılmasına sebebiyet verebilir. Söz konusu eşiğin aşılması halinde, Rusya ve

İran'ın diplomatik çabaları çatışmanın önüne geçemeyecektir. Suriye Arap Silahlı Kuvvetleri'nin kimyasal harp ajanları dolayısıyla Türk vatandaşlarının yaşamlarını yitirmesi, Ankara'yı Baas rejiminin stratejik varlıklarına yönelik bir misillemeye zorlayabilir.

➤ Baas rejiminin İdlib'i yerel halktan tecrit etmek yönündeki çabaları, insani bir krizin çok ötesine geçebilir. Zira, bölgede el-Kaide başta olmak üzere birçok terör örgütü ile bağlantılı gruplar da mevcuttur. Söz konusu grupların, Türkiye'ye yönelik bir göç dalgasını vektör olarak değerlendirmesi mümkündür. Savaş koşullarında, milyonlara varan mülteciler sorunu ile ilgilenirken, binlerce militan ve ailelerine ilişkin eksiksiz güvenlik soruşturması yapılması dünyanın hiçbir istih-

barat teşkilatının imkanları dahilinde değildir.

➤ Halihazırda 3,5 milyondan fazla Suriyeli mülteciye ev sahipliği yapan ve Avrupa'nın korunmasında da kritik bir role sahip olan Türkiye'nin yeni bir dalgayı tolere etmesi söz konusu değildir.

➤ Esasen, küresel bir güvenlik endişesine dönüşen yerlerinden edilmiş Suriyeliler sorununun başlıca müsebbibi, ülkenin demografik yapısını uzun vadeli ve yapısal olarak değiştirmeyi amaçlayan Suriye Arap Silahlı Kuvvetleri yüksek komuta kademesi ve bahse konu ajandasıdır. İdlib Harekatı, sözü edilen hususları gösteren, açıklayıcı bir örnek teşkil etmektedir.

Dış Politika & Güvenlik 2018/9

Eylül 2018

SURİYE'NİN SAATLİ BOMBASI: İDLİB İNSANİ BİR TRAJEDİDEN DAHA FAZLASINA NEDEN OLABİLİR

Dr. Can Kasapoğlu | Savunma Analisti, EDAM